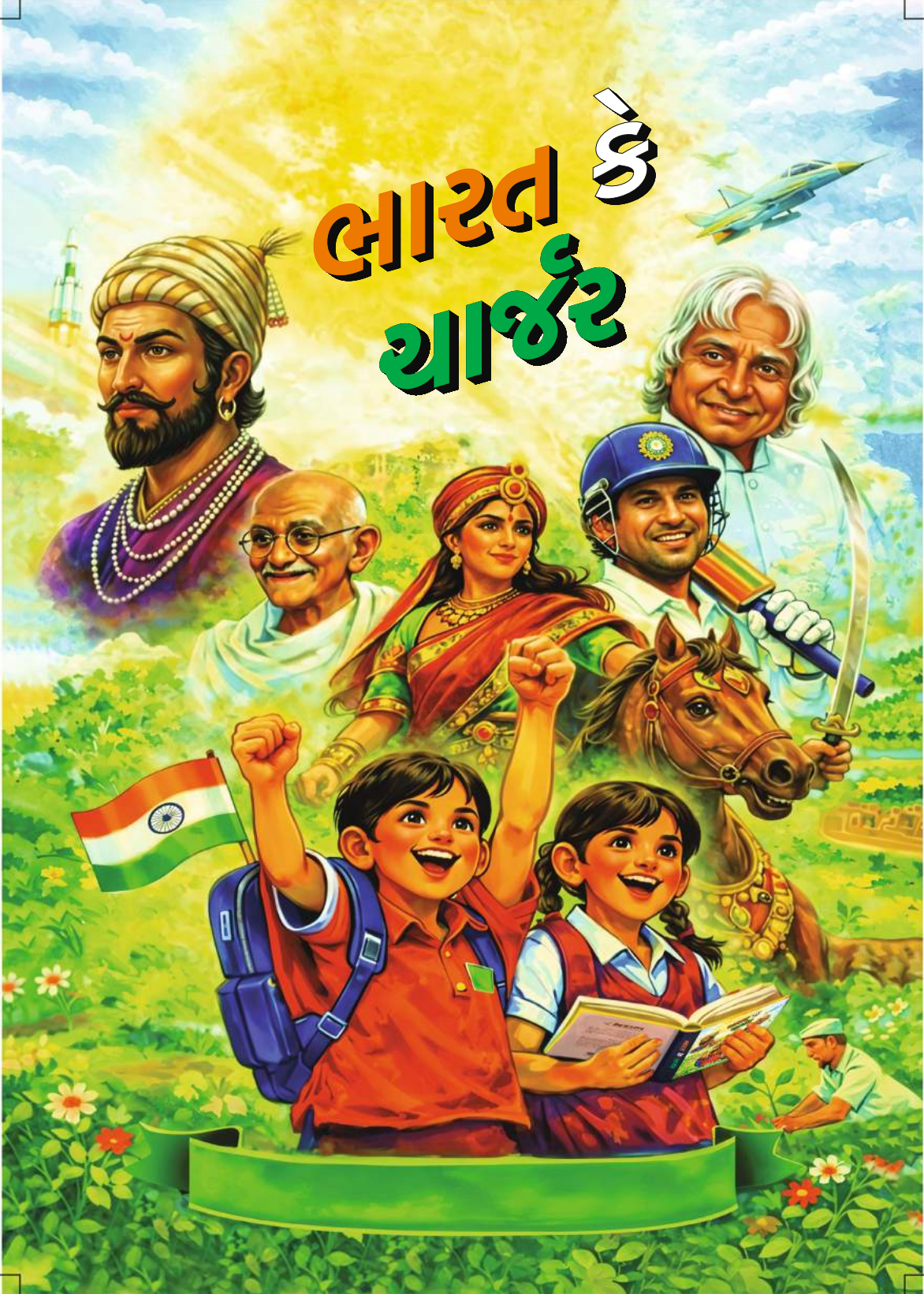

ભારત કે ચાઈર

ભારત કે ચાર્જર

વિકસિત ભારતની ભાવનાને ચાર્જ
કરવા માટે આ QR કોડ સ્કેન કરો

રાષ્ટ્રગાન

જન-ગણ-મન અધિનાયક જય હે,
ભારત ભાગ્ય વિધાતા॥
પંજાબ સિંધ ગુજરાત મરાઠા,
દ્રાવિડ ઉત્કલ બંગા
વિંધ્ય હિમાચલ યમુના ગંગા,
ઉચ્છલ જલધિ તરંગા
તવ શુભ નામે જાગે, તવ શુભ આશીષ માંગે,
ગાહે તવ જય ગાથા॥
જન-ગણ-મંગલદાયક જય હે,
ભારત ભાગ્ય વિધાતા॥
જય હે, જય હે, જય હે,
જય જય જય જય હે

રાષ્ટ્રીય ગીત

વંદે માતરમ્।
સુજલાં સુફલાં મલયજશીતલામ્,
શાસ્ય શ્યામલાં માતરમ્।
વંદે માતરમ્।
શુભ્ર જ્યોત્સ્ના પુલકિત યામિનીમ્,
કુલ્લ કુસુમિત દ્રુમદલ શોભિનીમ્,
સુહાસિની સુમધુર ભાષિનીમ્,
સુખદાં વરદાં માતરમ્।
વંદે માતરમ્। વંદે માતરમ્।

વંદે માતરમ્ ના ૧૫૦ વર્ષનો ઉત્સવ

ભારત કે યાર્જર્સ

અમારા વીરોને વંદન

કેટલાક ગણવેશ ક્યારેય નિવૃત્ત થતા નથી, તેઓ સતત પ્રેરણા આપતા રહે છે.

વર્દી કા સન્માન, આ સેવજ નીસીમ ફાઉન્ડેશનની એક અનોખી પહેલ છે, જે આપણા સૈનિકોના નિવૃત્ત ગણવેશોને વિચારપૂર્વક પુનર્નિર્માણ કરીને અર્થપૂર્ણ વસ્તુઓમાં રૂપાંતરિત કરીને ભારતના સશસ્ત્ર દળોના વારસાનું સન્માન કરે છે. દરેક નિર્માણ સૈનિકના ગણવેશને એક નવું જીવન આપે છે, જેનાથી તેની હિંમત, બલિદાન, ગૌરવ અને જુસ્સો પેઢી દર પેઢી પ્રેરણા આપતા રહે તેની ખાતરી થાય છે.

આ સમાન દ્રષ્ટિકોણ સાથે, **KDM INDIA** એ 'વર્દી કા સન્માન' સાથે ભાગીદારી કરી છે, જેથી ફતજતાને કાર્યમાં પરિવર્તિત કરી શકાય. સાથે મળીને, અમે ખરા "ભારત કે યાર્જર્સ"ને, એટલે કે આપણા રાષ્ટ્રનું રક્ષણ કરનારા બહાદુર સ્ત્રી-પુરુષોને, બિરદાવીએ છીએ અને દરેક ભારતીયને મેક ઇન ઇન્ડિયા, હેતુ અને કરુણા દ્વારા રાષ્ટ્રનિર્માણમાં યોગદાન આપવા આમંત્રણ આપીએ છીએ.

આ સરાહનીય સહયોગના ભાગ રૂપે, ભારત કે યાર્જર્સ પુસ્તકની દરેક નકલમાંથી મળતો નફો આપણા સશસ્ત્ર દળોના જવાનોના બાળકોના શિક્ષણ માટે આપવામાં આવશે, જેનાથી આપણું રક્ષણ કરવા માટે પોતાનું જીવન સમર્પિત કરનારાઓના પરિવારોને મદદ મળશે.

તેમનો ગણવેશ નિવૃત્ત થશે. તેમનો જુસ્સો ક્યારેય નિવૃત્ત નહીં થાય. ચાલો, આપણે સૌ સાથે મળીને તેમનો વારસો આગળ ધપાવીએ.

જય હિંદ!

કોપિરાઇટ © 2026, KDM India (એન. ડી. માલી)

સર્વાધિકાર સુરક્ષિત આ પુસ્તકનું સર્જન આર્ટિફિશિયલ ઇન્ટેલિજન્સ (AI) ટેક્નોલોજીની સહાયથી કરવામાં આવ્યું છે. આ એક કાલ્પનિક કૃતિ છે. આ પુસ્તકમાં વર્ણવેલ પાત્રો, ઘટનાઓ અને સ્થળો લેખકની કલ્પનાનું પરિણામ છે. વાસ્તવિક જીવનની કોઈપણ વ્યક્તિ (જીવિત કે મૃત), સંસ્થા અથવા ઘટના સાથેની કોઈપણ સમાનતા કેવળ એક સંયોગ છે.

લેખકની પૂર્વ લેખિત પરવાનગી વિના આ પુસ્તકનો કોઈપણ ભાગ, કોઈપણ સ્વરૂપમાં અથવા કોઈપણ ઇલેક્ટ્રોનિક કે યાંત્રિક માધ્યમ (જેમ કે ફોટોકોપી, રેકોર્ડિંગ અથવા માહિતી સંગ્રહ કરવાની અન્ય પદ્ધતિઓ) દ્વારા પુનઃપ્રકાશિત, નકલ કે વિતરણ કરી શકાશે નહીં. માત્ર પુસ્તક સમીક્ષાના હેતુ માટે ટૂંકા અંશોનો ઉપયોગ કરી શકાશે.

ISBN 978-93-92546-75-4

#108, 1st ફ્લોર, 3rd કોસ, 8th મેઇન, પિલ્લન્ના ગાર્ડન, બેંગલોર
560045

લેખકની વાત

આપણે એવા યુગમાં જીવી રહ્યા છીએ જ્યાં માહિતી અસીમ છે, પરંતુ ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવાની ક્ષમતા સતત ઘટતી જાય છે. સ્કીન અને સતત વિક્ષેપોથી ઘેરાયેલા હોવાના કારણે, ઘણા બાળકને ચારિત્ર્યનું ઘડતર કરનારા મૂલ્યો સાથે જોડાવાની બહુ ઓછી તક મળે છે. ટેકનોલોજી આપણને માહિતગાર કરે છે, પરંતુ વાર્તાઓ આપણને પરિવર્તિત કરે છે.

મેં 'ભારત કે ચાર્જર' પુસ્તક ભારતના સાચા નાયકોના જીવન દ્વારા નવી પેઢીને પ્રેરણા આપવા માટે લખ્યું છે. એવા વ્યક્તિઓ, જેમની હિંમત, સેવા, નવીનતા અને પ્રામાણિકતા આપણને યાદ અપાવે છે કે મહાનતાની શરૂઆત મૂલ્યોથી થાય છે. ભારતની ચિરંજીવ કથાકથન પરંપરાથી પ્રેરિત થઈને, મારી આશા છે કે વાંચનનો આનંદ ફરી જાગૃત થાય અને યુવા વાચકો પોતાની જ સંસ્કૃતિમાં મૂળિયાં ધરાવતા આદર્શોને શોધી શકે.

આ પુસ્તક માનનીય પ્રધાનમંત્રી શ્રી નરેન્દ્ર મોદીજીની દૂરંદેશીથી પણ પ્રેરિત છે, જેમણે 'પરીક્ષા પે યર્યા' અને 'મન કી બાત' દ્વારા વાંચન અને કથાકથનની સંસ્કૃતિને સતત પ્રોત્સાહન આપ્યું છે. આપણા રાષ્ટ્રીય પ્રતીકો સમાન મહાનુભાવોના જીવન યુવા મનમાં ચારિત્ર્ય, આત્મવિશ્વાસ અને નેતૃત્વ ધડી શકે છે, તેમની આ માન્યતાએ મારી ખાતરીને વધુ મજબૂત બનાવી કે વાર્તાઓ રાષ્ટ્રનું ભવિષ્ય ઘડનારા સૌથી મોટા પરિબલોમાંનું એક છે.

મેં આ પુસ્તક ફક્ત બાળકો માટે જ નહીં, પરંતુ માતાપિતા, શિક્ષકો અને દરેક એવા ભારતીય માટે લખ્યું છે જે માને છે કે 'વિકસિત ભારત'ની શરૂઆત સુશિક્ષિત ભારતથી થાય છે, એટલે કે જ્ઞાન, મૂલ્યો, કડુણા, જવાબદારી અને ચારિત્ર્યના પાયા પર બંધાયેલું રાષ્ટ્ર.

અંગત સ્તરે, આ સફર શ્રદ્ધાનું એક અર્પણ રહી છે. ઊડી કૃતજ્ઞતા અને સંપૂર્ણ સમર્પણ સાથે, હું આ પુસ્તક નીમ કરોલી બાબા (મહારાજજી) ના ચરણકમળમાં અર્પણ કરું છું. હું તેને રાધા રાણીના શાશ્વત પ્રેમને સમર્પિત કરું છું અને પ્રેમાનંદજી મહારાજના ચરણોમાં આદરપૂર્વક અર્પણ કરું છું, જેમના ઉપદેશો ભક્તિ, સરળતા અને પ્રેમ દ્વારા હૃદયોને સતત જાગૃત કરતા રહે છે. જો આ પુસ્તકનું એક પણ પાનું બાળકને વધુ સારો માનવી બનવા માટે પ્રેરિત કરશે, તો આ પ્રયાસ તેનો સાચો હેતુ સિદ્ધ કરી શકશે.

વાર્તાઓની શક્તિમાં શ્રદ્ધા, આપણા ચિરંજીવ મૂલ્યો પ્રત્યેની નિષ્ઠા, અને દરેક બાળકની અસીમ ક્ષમતામાં વિશ્વાસ સાથે, હું આ પુસ્તક ભારતના યુવાનોને સમર્પિત કરું છું, જેઓ વિકસિત ભારતના સાચા શિલ્પકારો છે.

સચિન આર. રુપારેલ

(લેખક - ભારત કે ચાર્જર)

સંસ્થાપકની વાત

જે નેતૃત્વએ ભારતનું નિર્માણ કર્યું, તેમણે માત્ર ઇતિહાસ જ નથી સર્જ્યો, પરંતુ આવનારી પેઢીઓને મૂલ્યો, હિંમત અને ઉદ્દેશ્યની ભાવનાથી સમૃદ્ધ (ચાર્જ) પણ કરી છે. તેમનું જીવન આપણને યાદ અપાવે છે કે સાચું નેતૃત્વ ઉમદા વિચારો, કડુણાસભર હૃદય અને જવાબદારીપૂર્ણ કાર્યોથી જ શરૂ થાય છે.

આજની ગતિશીલ અને ડિજિટલ દુનિયામાં બાળકોને એવી વાર્તાઓની જરૂર છે, જે તેમને ક્ષણભર રોકાઈને વિચારવા, સ્વ-નિરીક્ષણ કરવા અને પોતાની આંતરિક શક્તિ પર વિશ્વાસ રાખવા પ્રેરિત કરે. 'ભારત કે ચાર્જર' આવી જ વાર્તાઓ યુવા વાચકો સુધી પહોંચાડે છે. આ એવા પ્રભાવશાળી વ્યક્તિત્વોની વાર્તાઓ છે, જેમના નિર્ણયો, શિસ્ત અને સેવાભાવે દેશને મજબૂત આકાર આપ્યો છે. આ વાર્તાઓ આપણને શીખવે છે કે નેતૃત્વનો અર્થ માત્ર સત્તા કે હોદ્દો નથી, પરંતુ ઉમદા સ્વભાવ, ઉચ્ચ મૂલ્યો અને રાષ્ટ્ર માટે નિઃસ્વાર્થ યોગદાન છે.

આ પુસ્તક બાળકોને વિકસિત ભારતના ભાવિ વાહક તરીકે સ્વયંને જોવા પ્રેરિત કરે છે. તે તેમને સ્મરણ કરાવે છે કે દરેક બાળકની અંદર સકારાત્મક પરિવર્તન લાવવાની શક્તિ રહેલી છે. પ્રામાણિક ચિંતન, જવાબદારીપૂર્વકનું કાર્ય અને ગૌરવ સાથે દેશની સેવા કરવી એ જ સાચી પ્રગતિનો માર્ગ છે. મને આશા છે કે આ વાર્તાઓ બાળકોના મનમાં આત્મવિશ્વાસ, જિજ્ઞાસા અને ધ્યેયની ભાવના જગાડશે; જેથી તેઓ ભવિષ્યમાં એવા જવાબદાર નાગરિક બને જે અડગ વિશ્વાસ, કડુણા અને સમર્પણ સાથે ભારતને પરમ વૈભવ તરફ આગળ લઈ જાય.

આ અવસરે, હું મારા શક્તિના શાશ્વત સ્ત્રોત ભગવાન સ્વામિનારાયણ પ્રત્યે હૃદયપૂર્વક કૃતજ્ઞતા વ્યક્ત કરું છું. તેમની કૃપા અને આશીર્વાદ મને સતત આગળ વધવાની અને રાષ્ટ્ર માટે કંઈક ભવ્ય તથા અર્થપૂર્ણ કરવાની પ્રેરણા પૂરી પાડે છે.

નિલેશ માલી

(સ્થાપક, ચેરમેન અને મેનેજિંગ ડિરેક્ટર, KDM INDIA)

આભાર

દરેક અર્થપૂર્ણ યાત્રાની શરૂઆત સંસાધનો થી નહીં, પરંતુ વિશ્વાસથી થાય છે. “ભારત કે ચાર્જર”ને અમે ક્યારેય માત્ર એક પુસ્તક તરીકે નથી જોયું, પરંતુ તેને એક જવાબદારી તરીકે સ્વીકાર્યું છે - ભારતના બાળકો પ્રત્યે અને તે મૂલ્યો પ્રત્યે, જે આપણા રાષ્ટ્રના ભવિષ્યને દિશા આપે છે. KDM ઇન્ડિયામાં અમારો હંમેશાં એવો વિશ્વાસ રહ્યો છે કે રાષ્ટ્ર નિર્માણ માત્ર કારખાનાઓ, નીતિઓ, ઉત્પાદનો અથવા વિતરણ નેટવર્ક દ્વારા જ થતું નથી. રાષ્ટ્ર નિર્માણ મૂલ્યો દ્વારા થાય છે. તે વાર્તાઓ દ્વારા થાય છે. તે ત્યારે થાય છે, જ્યારે યુવા મનને યોગ્ય ભાવનાઓ, અનુશાસન અને યોગ્ય દિશા દ્વારા પ્રેરણા મળે છે. આ પુસ્તક એ જ વિશ્વાસનું પ્રતિબિંબ છે.

આ પુસ્તકના પાયાને KDM Indiaના સ્થાપક અને અધ્યક્ષ **એન. ડી. માલી** ના દૃષ્ટિકોણ અને વિશ્વાસે મજબૂત બનાવ્યો છે. તેમનો આ વિશ્વાસ કે “ભારત કે ચાર્જર” માત્ર એક વિચાર સુધી સીમિત ન રહે, પરંતુ બાળકો માટે એક પુસ્તક બને - અને તેમનો આ વિશ્વાસ કે રાષ્ટ્ર નિર્માણ વાર્તાઓ અને મૂલ્યો દ્વારા પણ થાય છે - એ જ આ પહેલને યોગ્ય દિશા અને હેતુ આપ્યો છે.

સૌ પ્રથમ, અમે ભારત કે ચાર્જરના લેખક અને સંયોજક **સચિન આર. રૂપારેલ** પ્રત્યે અમારી ઊંડી પ્રશંસા વ્યક્ત કરીએ છીએ. તેમણે માત્ર પાનાં નથી લખ્યાં, પરંતુ એક હેતુને આગળ વધાર્યો છે. તેમના સમર્પણે એક વિચારને વિકસિત ભારતની દિશામાં એક જીવંત યોગદાનમાં પરિવર્તિત કર્યો છે. તેના માટે અમે હૃદયપૂર્વક આભારી છીએ.

અમે **ભંવરલાલ એચ. સુતારજી**નો તેમના શાંત પ્રોત્સાહન અને અડગ વિશ્વાસ માટે પણ આભાર વ્યક્ત કરીએ છીએ, જેમણે આ પહેલને તેના શરૂઆતના તબક્કાથી જ મજબૂત બનાવી.

અમે **મનીષા માંગે રૂપારેલ** પ્રત્યે પણ હૃદયપૂર્વક આભાર વ્યક્ત કરીએ છીએ. તેમના સ્પષ્ટ વિચારો, સુવ્યવસ્થિત કાર્યશૈલી અને અડગ વિશ્વાસે આ દ્રષ્ટિને ઊંડાણ અને યોગ્ય દિશા સાથે આગળ વધવામાં મદદ કરી છે.

અમે **અનિકેત પોહણકર**નો પણ આભાર માનીએ છીએ, જેમણે સમગ્ર પ્રોજેક્ટ દરમિયાન જવાબદારી સંભાળી અને શરૂઆતથી અંત સુધી સુચારુ સમન્વય સુનિશ્ચિત કર્યો.

પ્રેમ પાડિયા અને **કૃપા ઉદેશી**નો વિશેષ આભાર, જેમણે એવું ડિઝાઇન તૈયાર કર્યું છે જે બાળકો સુધી સરળ અને સહજ ભાષામાં પહોંચે છે, અને સાથે સાથે મજબૂત મૂલ્યોને પણ વ્યક્ત કરે છે.

લલિત બૈરાગીનો વિશેષ આભાર, જેમણે સૂક્ષ્મ પ્રૂફરીડિંગ અને સામગ્રીના સુધારણા દ્વારા ઉચ્ચતમ ગુણવત્તાના ધોરણો સુનિશ્ચિત કર્યા.

અમે **ઓમકાર શિંદે** અને **સાક્ષી લુણાવતના** પણ આભારી છીએ, જેમણે આ પુસ્તકની દૃશ્ય ઓળખ અને કવર ડિઝાઇનને આકાર આપ્યો છે.

“ભારત કે ચાર્જર” ને પાનાંઓમાંથી પ્રિન્ટ સ્વરૂપે સાકાર કરવામાં અને સમયમર્યાદાનું સુચારુ સંચાલન કરવામાં આપેલા સમર્પિત યોગદાન બદલ **ગૌતમ પરમાર**નો વિશેષ આભાર.

વિમલ શુક્લાના શાંત સહયોગ અને સમર્થનનો પણ ખાસ ઉલ્લેખ કરવા માંગીએ છીએ. તેમની ઉષ્મા આપણને યાદ અપાવે છે કે દરેક નાનું યોગદાન પણ મહત્વપૂર્ણ હોય છે.

અંતમાં, અમારો વિશેષ આભાર સમગ્ર KDM પરિવાર પ્રત્યે છે. “ભારત કે ચાર્જર” કોઈ એક વ્યક્તિની ઉપલબ્ધિ નથી. તે આપણા તે સામૂહિક વિશ્વાસનું પ્રતિબિંબ છે કે વ્યવસાય માત્ર વ્યવસાય સુધી સીમિત ન હોવો જોઈએ. તેને સમાજની સેવા અને રાષ્ટ્રની પ્રગતિને પણ આગળ વધારવી જોઈએ.

અમે આશા રાખીએ છીએ કે આ પુસ્તક સમગ્ર ભારતના બાળકોના હૃદયને પ્રેરણા આપશે. તે તેમની અંદર જવાબદારીની ભાવના જગાડશે, તેમના વ્યક્તિત્વને મજબૂત બનાવશે અને તેમને વિકસિત ભારતની દિશામાં અર્થપૂર્ણ યોગદાન આપવા માટે પ્રેરિત કરશે.

ગર્વ અને કૃતજ્ઞતા સાથે.

KDM India

પુસ્તક વિશે

ભારત કે ચાજર: યુવા વાચકો માટે પ્રેરણાદાયક વાર્તાઓ

શું એવું બની શકે કે કોઈ પુસ્તક માત્ર માહિતી જ ન આપે , પરંતુ આપણા અંતરમાં કઈક નવું જાગૃત પણ કરે ?

“ભારત કે ચાજર” એ કોઈ સામાન્ય પાઠ્યપુસ્તક નથી, પણ એક અનોખો અનુભવ છે. આ સત્ય અને જીવન સાથે જોડાયેલી એવી વાર્તાઓની સફર છે, જે વાચકમાં હિંમત, મૂલ્યો અને જીવનના ઉદ્દેશ્યની ભાવના જગાડે છે. ડિજિટલ સ્કીન અને સતત ઘોંઘાટથી ભરેલી આ દુનિયામાં, આ પુસ્તક બાળકો, માતા-પિતા અને શિક્ષકોને થોડું રોકાવા, વિચારવા અને જે ખરેખર મહત્વનું છે તેની સાથે ફરી જોડાવા માટે આમંત્રિત કરે છે.

સરળ અને રસપ્રદ શૈલીમાં લખાયેલી આ વાર્તાઓ દ્વારા યુવા વાચકો એવા વાસ્તવિક આદર્શોને મળશે, જેઓ સામાન્ય લોકો હોવા છતાં અસામાન્ય નિર્ણયો લેવાની ક્ષમતા ધરાવે છે. આ વાર્તાઓ બાળકો અને યુવાનોને પોતાની આંતરિક શક્તિ ઓળખવા, અન્યો પ્રત્યે સંવેદનશીલ બનવા, શિસ્ત અપનાવવા અને આત્મવિશ્વાસ કેળવવાની પ્રેરણા આપે છે. દરેક વાર્તા અંતે એક ગહન પ્રશ્ન પૂછે છે: "મારે કેવા માણસ બનવું જોઈએ?"

આ પુસ્તકના કેન્દ્રમાં એક શક્તિશાળી વિચાર રહેલો છે – દરેક વાચક એક “ચાજર” બની શકે છે. એટલે કે એવી વ્યક્તિ, જે પોતાની આસપાસની દુનિયામાં સકારાત્મક ઊર્જા, શ્રેષ્ઠ વિચારો અને પરિવર્તન લાવી શકે.

સરળ અને આત્મીય ભાષામાં લખાયેલું આ પુસ્તક એકાંતમાં વાંચવા, સમૂહમાં વાંચવા અથવા પરસ્પર ચર્ચા કરવા માટે ઉત્તમ છે. આ પુસ્તકનાં પાનાં ખોલી અને એક એવી સફરની શરૂઆત કરો, જે માત્ર માહિતી જ નથી આપતું , પરંતુ હૃદયમાં પરિવર્તન પણ લાવે છે.

અ નુ ક મ ણિ કા

ભાગ ૧: યોદ્ધા - સ્વતંત્રતાના ચાર્જર

૧. છત્રપતિ શિવાજી મહારાજ - સ્વાભિમાન અને સાહસના ચાર્જર	૦૧
૨. શ્રી કૃષ્ણદેવરાય - સમૃદ્ધિ અને નેતૃત્વના ચાર્જર	૦૩
૩. મહારાણા પ્રતાપ - સ્વાભિમાન અને સ્વતંત્રતાના ચાર્જર	૦૫
૪. વીરાંગના રાણી લક્ષ્મીબાઈ - સાહસના ચાર્જર	૦૭
૫. મહારાજા રણજીત સિંહ - એકતા અને શક્તિના ચાર્જર	૦૯

ભાગ ૨: વૈજ્ઞાનિક અને નવપ્રવર્તકો - આવિષ્કારના ચાર્જર

૧. સી. વી. રામન - લાઇટના ચાર્જર	૧૧
૨. હોમી જી. ભાભા - પરમાણુ શક્તિ અને વિજ્ઞાનના ચાર્જર	૧૩
૩. ડૉ. એ.પી.જી. અબ્દુલ કલામ - વિજ્ઞાન અને યુવાનોના ચાર્જર	૧૫
૪. કે. સિવન - અંતરિક્ષ સપનાઓના ચાર્જર	૧૭
૫. કલ્પના યાવલા - અંતરિક્ષ પ્રેરણાના ચાર્જર	૧૯

ભાગ ૩: શૂરવીર અને સૈનિક - રક્ષાના ચાર્જર

૧. ફિલ્ડ માર્શલ સેમ માણેકશો - સૈન્ય નેતૃત્વના ચાર્જર	૨૧
૨. ફિલ્ડ માર્શલ કે. એમ. કરિયાપ્પા - અનુશાસનના ચાર્જર	૨૩
૩. કેપ્ટન વિક્રમ બાત્રા - કારગિલ વીરતાના ચાર્જર	૨૫
૪. મેજર સોમનાથ શર્મા - પ્રથમ પરમવીર ચક્રના ચાર્જર	૨૭
૫. રાઇફલમેન જસવંત સિંહ રાવત - આસ્થા અને કર્તવ્યના ચાર્જર	૨૯

ભાગ ૪: સ્વતંત્રતા સેનાની - આઝાદીના ચાર્જર

૧. મહાત્મા ગાંધી - સત્ય અને અહિંસાના ચાર્જર	૩૧
૨. સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલ - એકતા અને દૃઢ સંકલ્પના ચાર્જર	૩૩
૩. બાલ ગંગાધર તિલક - જાગૃતિના ચાર્જર	૩૫
૪. મૌલાના અબુલ કલામ આઝાદ - જ્ઞાનના ચાર્જર	૩૭
૫. સરોજિની નાયડુ - પ્રેરણાના ચાર્જર	૩૯

ભાગ ૫: ઉદ્યોગપતિ - વિકાસના ચાર્જર

૧. જમશેદજી ટાટા - ઔદ્યોગિક ક્રાંતિના ચાર્જર	૪૧
૨. ધનશ્યામ દાસ બિરલા - વ્યાપાર અને દેશભક્તિના ચાર્જર	૪૩
૩. જમનાલાલ બજાજ - સેવા અને સ્વદેશના ચાર્જર	૪૫
૪. અઝીમ પ્રેમજી - પરોપકારના ચાર્જર	૪૭
૫. ધીરુભાઈ અંબાણી - વ્યાપાર સ્વપ્નોના ચાર્જર	૪૯

ભાગ ૬: ક્રાંતિકારી - નિડર સ્વતંત્રતાના ચાર્જર

૧. નેતાજી સુભાષ ચંદ્ર બોઝ - રાષ્ટ્રીય ગૌરવના ચાર્જર	૫૧
૨. ચંદ્રશેખર આઝાદ - અડગ સ્વતંત્રતાના ચાર્જર	૫૩
૩. ભગત સિંહ - બલિદાનના ચાર્જર	૫૫
૪. સુખદેવ થાપર - ક્રાંતિકારી સાહસના ચાર્જર	૫૭
૫. શિવરામ હરી રાજગુરુ - નિર્ભય કર્મના ચાર્જર	૫૯

ભાગ ૭: ખેલાડીઓ - હિંમત અને જુસ્સાના ચાર્જર

૧. મેજર ધ્યાનચંદ - હોકીના ચાર્જર	૬૧
૨. મિલ્ખા સિંહ - ગતિના ચાર્જર	૬૩
૩. પી. ટી. ઉષા - દૃઢ સંકલ્પના ચાર્જર	૬૫
૪. કપિલ દેવ - વર્લ્ડ કપ વિજયના ચાર્જર	૬૭
૫. અભિનવ બિંદ્રા - ઓલિમ્પિક સ્વર્ણના ચાર્જર	૬૯

ભાગ ૮: સમાજ સુધારક અને વિચારક - પરિવર્તનના ચાર્જર

૧. સ્વામી વિવેકાનંદ - યુવા ઊર્જાના ચાર્જર	૭૧
૨. રાજા રામ મોહન રાય - સામાજિક સુધારના ચાર્જર	૭૩
૩. ડૉ. ભીમરાવ રામજી આંબેડકર - ન્યાયના ચાર્જર	૭૫
૪. અરુણા આસફ અલી - સાહસ અને પ્રતિરોધના ચાર્જર	૭૭
૫. સાવિત્રીબાઈ ફુલે - બાળિકા શિક્ષણના ચાર્જર	૭૯

ભાગ ૯: આધુનિક નાયક - નવા ભારતના ચાર્જર

૧. નરેન્દ્ર મોદી - રાષ્ટ્રીયતા અને વિકાસના ચાર્જર	૮૧
૨. સચિન તેંડુલકર - ક્રિકેટના સપનાઓના ચાર્જર	૮૩
૩. સુંદરરાજન પિયાઈ - વૈશ્વિક ટેકનોલોજીના ચાર્જર	૮૫
૪. કૈલાશ સત્યાર્થી - બાળ અધિકારોના ચાર્જર	૮૭
૫. નીરજ ચોપડા - ગોલ્ડન જેવેલિનના ચાર્જર	૮૯

ભાગ ૧૦: કલાપ્રેમીઓ - સંસ્કૃતિના ચાર્જર

૧. બંકિમ ચંદ્ર ચટ્ટોપાધ્યાય - રાષ્ટ્ર ચેતનાના ચાર્જર..... ૯૧
૨. લતા મંગેશકર - સુરોના ચાર્જર..... ૯૩
૩. પંડિત રવિ શંકર - સિતારના તારના ચાર્જર..... ૯૫
૪. ઉસ્તાદ બિસ્મિલ્લાહ ખાન - શરણાઈના સુરના ચાર્જર..... ૯૭
૫. અમિતાભ બચ્ચન - અભિનયની ઉર્જાના ચાર્જર..... ૯૯

ભાગ ૧૧: પ્રગતિશીલ ભારતના નેતાઓ - પ્રગતિના ચાર્જર

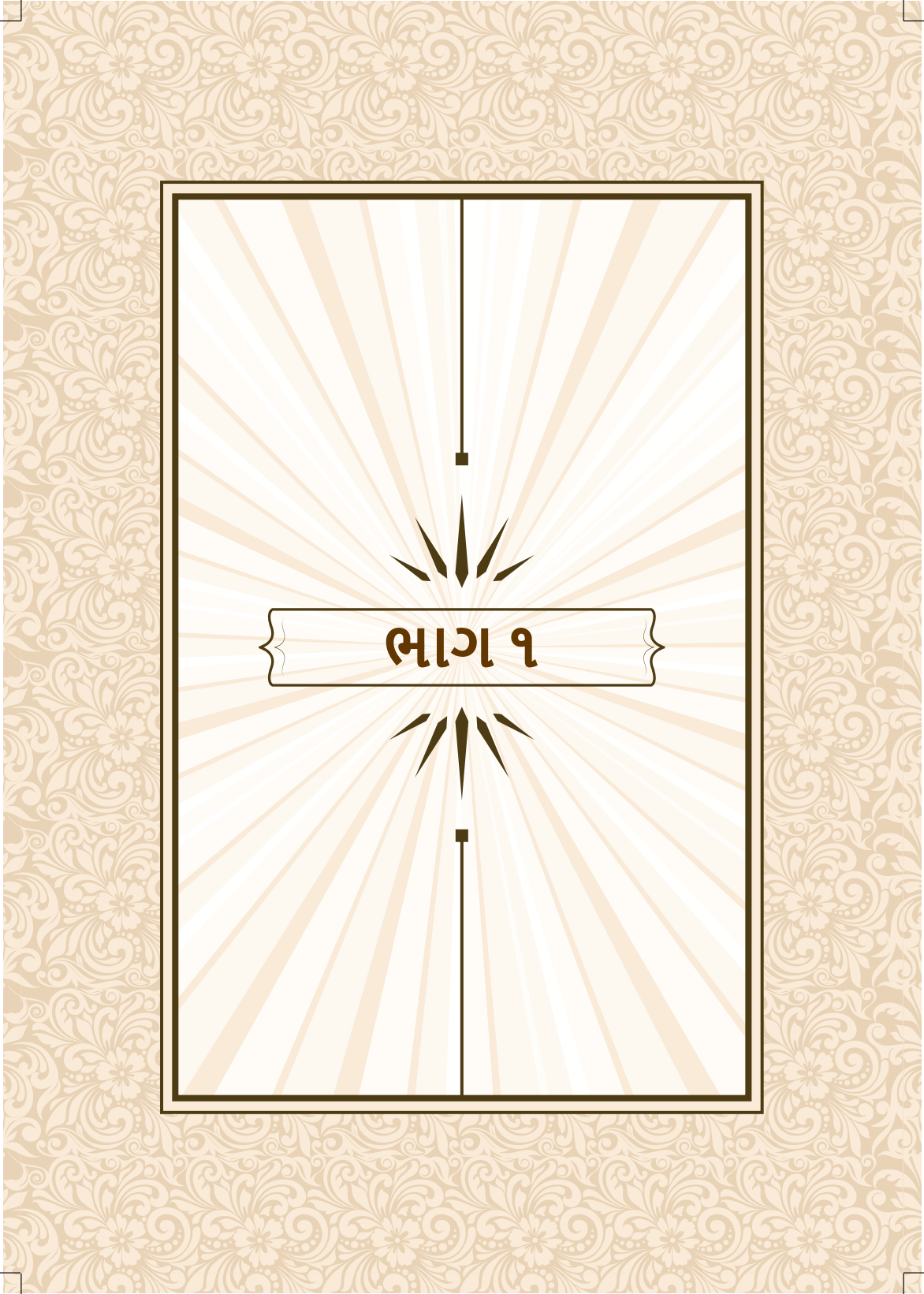
૧. ડૉ. રાજેન્દ્ર પ્રસાદ - સમર્પણ અને લોકતંત્રના ચાર્જર..... ૧૦૧
૨. લાલ બહાદુર શાસ્ત્રી - ઇમાનદારી અને સાદગીના ચાર્જર..... ૧૦૩
૩. પી. વી. નરસિંહ રાવ - ભારતના આર્થિક નવોદયના ચાર્જર..... ૧૦૫
૪. અટલ બિહારી વાજપેયી - વિચાર અને રાષ્ટ્રના ચાર્જર..... ૧૦૭
૫. ડૉ. મનમોહન સિંહ - વિત્તીય દૃષ્ટિના ચાર્જર..... ૧૦૯

ભાગ ૧૨: પર્યાવરણ અને કૃષિના પ્રણેતા - ધરતીના ચાર્જર

૧. સુંદરલાલ બહુગુણા - હરિત હિમાલયના ચાર્જર..... ૧૧૧
૨. જાદવ પાર્યેગ - વન સંરક્ષણના ચાર્જર..... ૧૧૩
૩. કમલા પુજારી - જૈવિક ખેતીના ચાર્જર..... ૧૧૫
૪. ડૉ. સલીમ અલી - પક્ષી જીવનના ચાર્જર..... ૧૧૭
૫. ડૉ. એમ. એસ. સ્વામીનાથન - ખાદ્ય સુરક્ષાના ચાર્જર..... ૧૧૯

ભાગ ૧૩: યુવા નાયક અને ભવિષ્યના નેતાઓ - આવનારા કાલના ચાર્જર

૧. વિરાટ કોહલી - જીતના જુસ્સાનો ચાર્જર..... ૧૨૧
૨. હિમા દાસ - સ્પ્રિન્ટ સપનાઓના ચાર્જર..... ૧૨૩
૩. ગુકેશે દોમ્મરાજુ - ચેસ બ્રિલિયન્સના ચાર્જર..... ૧૨૫
૪. શીતલ દેવી - દૃઢ નિશ્ચય અને અસીમ આત્મબળના ચાર્જર..... ૧૨૭
૫. શ્રીકાંત બોલા - દૃષ્ટિથી આગળ વિચારવાના ચાર્જર..... ૧૨૯

ଭାଗ ୧

ભારત કે
ચાર્જર

યોદ્ધા

સ્વાતંત્રતાના ચાર્જર

ભારત કે ચાઈર

છત્રપતિ શિવાજી મહારાજ

સ્વાભિમાન અને સાહસના ચાઈર

૧૯ ફેબ્રુઆરી ૧૬૩૦ – ૩ એપ્રિલ ૧૬૮૦

૧. પરિચય

એક સમય એવો હતો, જ્યારે ભારત અન્યાય અને ભયની છાયામાં હતું, એ જ સમયમાં શિવનેરી કિલ્લામાં જન્મેલા એક બાળકે આ અંધકારને પડકારવાનો સંકલ્પ કર્યો. ૧૯ ફેબ્રુઆરી ૧૬૩૦ના રોજ શિવનેરી કિલ્લો, મહારાષ્ટ્રમાં એક એવા જન્મેલા છત્રપતિ શિવાજી મહારાજે માત્ર યુદ્ધ જ નથી લડ્યાં, પરંતુ લોકોના મનમાં વિશ્વાસ જગાવ્યો કે “ગુલામીની સાંકળો ત્યારે તૂટે છે, જ્યારે કોઈ તેને તોડવાની હિંમત કરે છે.” આ વાર્તા છે એવા બાળકની, જેણે પરિસ્થિતિઓને સ્વીકારી નહીં, પરંતુ તેને બદલવાનો નિર્ણય કર્યો.

૨. વાર્તા

શિવાજી મહારાજનું બાળપણ માત્ર પસાર થઈ રહ્યું નહોતું, પરંતુ ઘડાઈ રહ્યું હતું. તેમની માતા જીજાબાઈ તેમને રામાયણ અને મહાભારતની વાર્તાઓ સંભળાવતી, જેના કારણે તેમના અંદર ધર્મ, ન્યાય અને વીરતાની જ્યોત પ્રગટ થઈ. દાદોજી કોંડદેવે તેમને શસ્ત્રવિદ્યા, ઘોડેસવારી, વહીવટ અને યુદ્ધની વ્યૂહરચનાનું પ્રશિક્ષણ આપ્યું, જેના કારણે તેમના નેતૃત્વની મજબૂત પાયાની રચના થઈ. કિલ્લાની ઊંચાઈઓ પરથી પોતાની જમીનને જોતા તેમના મનમાં એક સંકલ્પ જન્મ્યો, “આ જમીન આપણી છે, અને તેની રક્ષા કરવી આપણું કર્તવ્ય છે.” અહીંથી સ્વરાજ્ય તેમનું લક્ષ્ય બની ગયું. બાળપણથી જ તેમણે પોતાના મિત્રોનું સંગઠન કર્યું અને નેતૃત્વ તથા વ્યૂહરચના શીખવા લાગ્યા. યુવાનીમાં તેમણે પ્રથમ મોટું પગલું ભર્યું અને તોરણા કિલ્લો જીતી લીધો. આ માત્ર જીત નહોતી, પરંતુ તેમના સંકલ્પની શરૂઆત હતી. શિવાજી મહારાજે સમજ્યું હતું કે માત્ર શક્તિથી જીતવું શક્ય નથી. તેથી તેમણે “ગનિમી કાવા” અપનાવ્યો.

તેમના અચાનક હુમલા અને ઝડપી પરતફેરથી દુશ્મનો ગભરાઈ જતા. તેમની બુદ્ધિની કસોટી ત્યારે થઈ, જ્યારે અફઝલ ખાને તેમને છેતરપિંડીથી મારવાની યોજના બનાવી. પણ શિવાજી મહારાજ સાવચેત હતા. હુમલો થતાં જ તેમણે હિંમત અને સમજદારીથી તેને પરાસ્ત કર્યો. આથી સાબિત થયું કે સાચી જીત શક્તિથી નહીં, પરંતુ બુદ્ધિથી મળે છે. ૧૬૭૪માં તેમનો રાજ્યાભિષેક થયો અને તેઓ “છત્રપતિ” બન્યા. તેમનું શાસન ન્યાય, સન્માન અને સમાનતા પર આધારિત હતું. તેમણે પશ્ચિમ ભારતના અનેક કિલ્લાઓ પર અધિકાર સ્થાપ્યો અને પ્રજાને સુરક્ષા, સન્માન અને સારું જીવન આપ્યું. તેમણે સમગ્ર રાષ્ટ્રમાં આત્મવિશ્વાસ અને સ્વાભિમાન જગાવ્યો. તેમનું જીવન શીખવે છે કે મજબૂત સંકલ્પ હોય તો દરેક મુશ્કેલી સફળતામાં બદલાઈ શકે છે.

શિવાજી મહારાજ ઉગતા સૂર્ય જેવા હતા,
જેમની પ્રથમ કિરણએ અંધકારમાં ડૂબેલા રાષ્ટ્રમાં સ્વાભિમાનનો પ્રકાશ ફેલાવ્યો.

૩. મૂલ્ય અને શીખ

- પોતાના લક્ષ્ય માટે અડગ સંકલ્પ રાખવો.
- સાહસ સાથે બુદ્ધિનો ઉપયોગ કરવો.
- પોતાના દેશ અને સંસ્કૃતિનું ગર્વથી સન્માન કરવું.
- અન્યાય સામે ક્યારેય ન હુકવું.
- સાચો નેતા એ છે, જે બીજામાં શક્તિ જગાવે.

૪. સંક્ષેપ

- બાળપણથી જ સ્વરાજ્યનો સંકલ્પ કર્યો.
- તોરણા કિલ્લો જીતીને મરાઠા શક્તિની શરૂઆત કરી.
- ગુરિલ્લા યુદ્ધની નીતિથી શક્તિશાળી દુશ્મનોને હરાવ્યા.
- ૧૬૭૪માં છત્રપતિ બન્યા.
- ભારતને સ્વરાજ્ય, સાહસ અને આત્મવિશ્વાસથી પ્રેરિત કર્યું, તેથી, તેઓ "ભારતના ચાર્જર" તરીકે ઓળખાય છે.

૫. અભ્યાસ

- જીજ્ઞાસાથી શિવાજી મહારાજને કયા ગ્રંથોની વાર્તાઓ સંભળાવી?
- શિવાજી મહારાજના મનમાં સ્વરાજ્યનો સંકલ્પ ક્યાંથી જન્મ્યો?
- શિવાજી મહારાજે સૌપ્રથમ કયો કિલ્લો જીત્યો?

- શિવાજી મહારાજ કઈ યુદ્ધની નીતિ માટે પ્રસિદ્ધ હતા?
- અફઝલ ખાનની ઘટનામાં શિવાજી મહારાજની કઈ વિશેષતા દેખાઈ?

૬. પ્રેરણાસ્ત્રોત

શિવાજી મહારાજની જેમ તમે તમારા જીવનમાં કયો એવો સાહસિક નિર્ણય લઈ શકો છો, જે તમને મજબૂત બનાવે?

જ્ઞાનની જ્યોત

દરેક વ્યક્તિએ શિક્ષણ મેળવવું જોઈએ.
કારણ કે ઘણીવાર યુદ્ધ શક્તિથી નહીં,
પરંતુ જ્ઞાન અને બુદ્ધિથી જીતવામાં
આવે છે.

– છત્રપતિ શિવાજી મહારાજ

એક સામાજિક પહેલ
KDM
ભારત કી
ચાર્જર

ભારત કે યાજર

શ્રી કૃષ્ણદેવરાય

સમૃદ્ધિ અને નેતૃત્વના યાજર

૧૭ જાન્યુઆરી ૧૪૭૧ – ૧૭ ઓક્ટોબર ૧૫૨૯

૧. પરિચય

જ્યારે દક્ષિણ ભારતમાં અનેક રાજ્યો વચ્ચે સંઘર્ષ અને અસ્થિરતા હતી, ત્યારે એક એવો શાસક ઉદ્ભવ્યો જેણે પોતાના નેતૃત્વથી માત્ર પોતાના રાજ્યને સુરક્ષિત જ નહીં કર્યું, પરંતુ તેને સમૃદ્ધિના શિખરો સુધી પહોંચાડ્યું. **૧૭ જાન્યુઆરી ૧૪૭૧ ના રોજ હમ્પી, કર્ણાટકમાં** જન્મેલા શ્રી કૃષ્ણદેવરાય વિજયનગર સામ્રાજ્યના મહાન સમ્રાટ હતા. તેઓ માત્ર યોદ્ધા જ નહોતા, પરંતુ એક દૂરંદેશી શાસક હતા, જેમણે પોતાના નિર્ણયોથી રાજ્યની દિશા બદલી નાખી. આ વાર્તા છે એવા રાજાની, જેણે શક્તિ અને બુદ્ધિથી પોતાના રાજ્યને એક આદર્શ સામ્રાજ્યમાં ફેરવી દીધું.

૨. વાર્તા

શ્રી કૃષ્ણદેવરાયનું બાળપણ રાજકીય વાતાવરણમાં પસાર થયું, પરંતુ તેમને માત્ર વૈભવ નહીં, પરંતુ કર્તવ્ય અને જવાબદારીનું મહત્વ પણ શીખવાયું. તેમણે યુદ્ધકલા સાથે સાથે શાસન અને સાહિત્યનો પણ ઊંડો અભ્યાસ કર્યો. બાળપણથી જ તેમના અંદર નેતૃત્વના ગુણ દેખાતા હતા. તેઓ સમજતા હતા કે સાચો રાજા એ જ હોય છે, જે પોતાની પ્રજાના સુખ-દુઃખને સમજે અને તેમના માટે યોગ્ય નિર્ણયો લે.

૧૫૦૯માં તેઓ વિજયનગર સામ્રાજ્યના રાજા બન્યા. તે સમયે રાજ્ય અનેક પડકારોનો સામનો કરી રહ્યું હતું. પરંતુ તેમણે પોતાના સાહસ અને વ્યૂહરચનાથી આ મુશ્કેલીઓને અવસરમાં ફેરવી દીધી. તેમણે અનેક યુદ્ધોમાં વિજય મેળવી અને પોતાના સામ્રાજ્યની સીમાઓ મજબૂત કરી. તેમની નેતૃત્વ ક્ષમતા દ્વારા વિજયનગર દક્ષિણ ભારતનું શક્તિશાળી સામ્રાજ્ય બની ગયું. પરંતુ તેમની મહાનતા માત્ર યુદ્ધ સુધી મર્યાદિત નહોતી. તેમણે પોતાના રાજ્યમાં કૃષિ, વેપાર અને સિંચાઈ વ્યવસ્થાનો વિકાસ કર્યો, જેના કારણે પ્રજાનું જીવન સમૃદ્ધ અને સુરક્ષિત બન્યું.

તેમના શાસનમાં લોકો માત્ર સુરક્ષિત જ નહોતા, પરંતુ ખુશહાલ પણ હતા. તેઓ સાહિત્ય અને જ્ઞાનના પણ મોટા સંરક્ષક હતા. તેમના દરબારમાં “**અષ્ટદિગ્ગજ**” નામના આઠ મહાન વિદ્વાનો હતા, જેમણે સાહિત્યને નવી ઊંચાઈઓ સુધી પહોંચાડ્યું. શ્રી કૃષ્ણદેવરાય પોતે પણ એક વિદ્વાન લેખક હતા. તેમણે તેલુગુ ભાષામાં “**અમુક્તમાલ્યદા**” નામનો પ્રસિદ્ધ ગ્રંથ લખ્યો, જેમાં એક આદર્શ રાજાના કર્તવ્યો અને પ્રજાપ્રત્યેની જવાબદારીનું વર્ણન છે. તેમણે સાબિત કર્યું કે મહાન શાસક માત્ર યુદ્ધ જીતવાથી નહીં, પરંતુ લોકોનું જીવન

શ્રી કૃષ્ણદેવરાય એક વિશાળ વટવૃક્ષ જેવા હતા,
જેની છત્રછાયામાં આખું રાજ્ય સુરક્ષિત, સમૃદ્ધ અને સંતુલિત રીતે વિકસતું રહ્યું.

સુધારવાથી બને છે. તેમણે પોતાના નેતૃત્વ અને દૂરંદેશીથી રાજ્યને સમૃદ્ધિ, સુરક્ષા અને સન્માનથી ભર્યું, જેના કારણે વિજયનગર સામ્રાજ્ય પોતાના સમયમાં સૌથી વિકસિત અને શક્તિશાળી રાજ્ય બન્યું.

૩. મૂલ્ય અને શીખ

- સાચું નેતૃત્વ પ્રજાના હિતને પ્રથમ સ્થાન આપે છે.
- શક્તિ સાથે દૂરંદેશી હોવી જરૂરી છે.
- શિક્ષણ અને જ્ઞાન વિકાસનો આધાર છે.
- સફળતા માત્ર જીતમાં નહીં, પરંતુ સમૃદ્ધિ લાવવામાં છે.
- સારો નેતા દરેક ક્ષેત્રમાં સંતુલન જાળવે છે.

૪. સંક્ષેપ

- બાળપણથી જ નેતૃત્વ અને જવાબદારીના ગુણ વિકસાવ્યા.
- ૧૫૦૮માં વિજયનગર સામ્રાજ્યના રાજા બન્યા.
- યુદ્ધોમાં વિજય મેળવી રાજ્યને મજબૂત બનાવ્યું.
- કૃષિ, વેપાર અને સાહિત્યને પ્રોત્સાહન આપ્યું.
- પોતાના નેતૃત્વથી રાજ્યને સમૃદ્ધિ અને સુરક્ષાથી પ્રેરિત કર્યું, તેથી, તેઓ "ભારતના ચાર્જર" તરીકે ઓળખાય છે.

૫. અભ્યાસ

- શ્રી કૃષ્ણદેવરાયનો જન્મ ક્યાં થયો હતો?
- તેઓ કયા સામ્રાજ્યના શાસક બન્યા હતા?
- તેમના દરબારના વિદ્વાનોને શું કહેવામાં આવતા હતા?
- "અમુક્તમાલ્યદા" શું છે?
- તેમણે પોતાના રાજ્યમાં કયા ક્ષેત્રોમાં વિકાસ કર્યો?

૬. પ્રેરણાસ્ત્રોત

તમે તમારા જીવનમાં એવો કયો ગુણ વિકસાવી શકો છો, જેના દ્વારા તમે બીજાઓ માટે સારા નેતા બની શકો?

જ્ઞાનની જ્યોત

સાચું નેતૃત્વ એ છે, જે પોતાની શક્તિનો ઉપયોગ લોકોના જીવનને વધુ સારું બનાવવા માટે કરે છે.

— શ્રી કૃષ્ણદેવરાય

એક સામાજિક પહેલ
KDM
ભારત કી
ચાર્જર

મહારાણા પ્રતાપ

સ્વાભિમાન અને સ્વતંત્રતાના યાજ્ઞર

૯ મે ૧૫૪૦ - ૧૯ જાન્યુઆરી ૧૫૯૭

૧. પરિચય

જ્યારે ભારતની ધરતી પર શક્તિશાળી સામ્રાજ્યો પોતાનું પ્રભુત્વ વધારી રહ્યા હતા, ત્યારે એક એવો વીર ઉભો થયો જેણે પોતાના સ્વાભિમાન અને સ્વતંત્રતા માટે ક્યારેય સમાધાન કર્યું નહીં. ૯ મે ૧૫૪૦ ના રોજ કુંભલગઢ, રાજસ્થાનમાં જન્મેલા મહારાણા પ્રતાપ મેવાડના મહાન યોદ્ધા અને શાસક હતા. તેમણે પોતાના જીવનમાં ઘણી મુશ્કેલીઓનો સામનો કર્યો, પરંતુ પોતાના સ્વાભિમાનને ક્યારેય ઝુકવા દીધું નહીં. આ એક એવા વીરની ગાથા છે, જેણે દરેક પરિસ્થિતિમાં પોતાના સ્વાભિમાન અને સ્વતંત્રતાને સર્વોચ્ચ સ્થાન આપ્યું.

૨. વાર્તા

મહારાણા પ્રતાપનું બાળપણ વીરતા અને શિસ્તના વાતાવરણમાં પસાર થયું. તેમના પિતા ઉદય સિંહ દ્વિતીય તેમને યુદ્ધકલા અને રાજ્ય પ્રત્યેની જવાબદારી શીખવતા હતા. બાળપણથી જ પ્રતાપે આ શીખી લીધું હતું કે સન્માન અને સ્વતંત્રતા કોઈપણ કિંમતે છોડવામાં આવતી નથી. જેમ જેમ તેઓ મોટા થયા, તેમ તેમ તેમની શક્તિ અને સાહસ વધુ વધતું ગયું. તેઓ એક કુશળ યોદ્ધા અને સાચા નેતા તરીકે ઉભરવા લાગ્યા. ૧૫૭૨માં તેઓ મેવાડના રાજા બન્યા. તે સમયે મુગલ સમ્રાટ અકબરે સમગ્ર ભારતમાં પોતાનું સામ્રાજ્ય ફેલાવવાનું શરૂ કર્યું હતું.

તેણે મહારાણા પ્રતાપને પણ પોતાના આધિન થવાનો પ્રસ્તાવ આપ્યો, પરંતુ પ્રતાપે તેનો અસ્વીકાર કર્યો. તેમણે સ્પષ્ટ કહી દીધું કે તેઓ પોતાની સ્વતંત્રતા માટે કોઈની આગળ ઝુકશે નહીં. ૧૫૭૬માં હલ્દીઘાટીનું યુદ્ધ થયું, જે તેમના જીવનનું સૌથી મહત્વપૂર્ણ યુદ્ધ હતું. આ યુદ્ધમાં તેમણે પોતાના નાના દળ સાથે વિશાળ મુગલ સેનાનો સામનો કર્યો. તેમના પ્રિય ઘોડા ચેતકે પણ અદભૂત વીરતા બતાવી અને તેમને સુરક્ષિત બહાર કાઢ્યા. જોકે આ યુદ્ધ નિષ્ણાયિક નહોતું, છતાં મહારાણા પ્રતાપે હાર માની નહીં.

તેમણે જંગલો અને પર્વતોમાં રહીને સંઘર્ષ ચાલુ રાખ્યો. મુશ્કેલ પરિસ્થિતિઓમાં પણ તેમણે પોતાનું લક્ષ્ય છોડ્યું નહીં. ધીમે ધીમે તેમણે પોતાની જમીન પાછી જીતવી શરૂ કરી અને મેવાડના ઘણા વિસ્તારોને ફરી સ્વતંત્ર બનાવ્યા. તેમનું જીવન માત્ર યુદ્ધની વાર્તા નથી, પરંતુ દૃઢ સંકલ્પ અને આત્મસન્માનની વાર્તા છે. તેમણે પોતાના પરિવાર અને પોતાની પ્રજાની સાથે કઠિન જીવન જીવ્યું, પરંતુ ક્યારેય પોતાના સ્વાભિમાન સાથે સમાધાન કર્યું નહીં. તેમણે પોતાના અડગ સંકલ્પ અને સાહસથી પોતાના લોકોમાં સ્વાભિમાન અને સ્વતંત્રતાની ભાવના જગાવી. મહારાણા પ્રતાપે

મહારાણા પ્રતાપ એક અડગ પર્વત જેવા હતા,
જે આંધીઓ અને તોફાનો સામે પણ ક્યારેય ઝુકતા નથી.

સાબિત કર્યું કે સાચો વીર એ જ છે, જે મુશ્કેલીઓમાં પણ પોતાના સિદ્ધાંતો પર અડગ રહે છે.

૩. મૂલ્ય અને શીખ

- પોતાના સ્વાભિમાન સાથે ક્યારેય સમાધાન ન કરવું.
- મુશ્કેલ પરિસ્થિતિઓમાં પણ હાર ન માનવી.
- સાચું સાહસ એ છે, જે સાચા માટે ઉભું રહે.
- લક્ષ્ય માટે દૃઢ સંકલ્પ રાખવો.
- સાચો નેતા પોતાના લોકો સાથે ઉભો રહે છે.

૪. સંક્ષેપ

- બાળપણથી જ વીરતા અને સ્વાભિમાનના સંસ્કાર મેળવ્યા.
- ૧૫૭૨માં મેવાડના રાજા બન્યા.
- હલ્દીઘાટી યુદ્ધમાં મુગલોનો સામનો કર્યો.
- સંઘર્ષ પછી મેવાડના ઘણા વિસ્તારોને ફરી સ્વતંત્ર બનાવ્યા.
- પોતાના સાહસથી લોકોને સ્વતંત્રતા અને સ્વાભિમાનથી પ્રેરિત કર્યા, તેથી, તેઓ "ભારતના ચાર્જર" તરીકે ઓળખાય છે.

૫. અભ્યાસ

- મહારાણા પ્રતાપનો જન્મ ક્યાં થયો હતો?
- મહારાણા પ્રતાપે કયા શાસકના અધિન થવાનો ઇનકાર કર્યો?
- હલ્દીઘાટીનું યુદ્ધ કયા વચ્ચે થયું હતું?
- મહારાણા પ્રતાપના ઘોડાનું નામ શું હતું?
- તેમણે સંઘર્ષ દરમિયાન ક્યાં રહીને યુદ્ધ ચાલુ રાખ્યું?

૬. પ્રેરણાસ્ત્રોત

તમે તમારા જીવનમાં એવું કયું સિદ્ધાંત અપનાવી શકો છો, જેના માટે તમે ક્યારેય સમાધાન ન કરો?

“

જ્ઞાનની જ્યોત

હું અન્યાય સામે ઝુકવા કરતાં ગરીબીમાં જીવવું વધુ પસંદ કરું છું.

— મહારાણા પ્રતાપ ”

એક સામાજિક પહેલ
KDM
ભારત
ચાર્જર

વીરાંગના રાણી લક્ષ્મીબાઈ

સાહસના ચાઈર

૧૯ નવેમ્બર ૧૮૨૮ – ૧૮ જૂન ૧૮૫૮

૧. પરિચય

જ્યારે ભારતમાં અંગ્રેજોનું શાસન ધીમે ધીમે મજબૂત થઈ રહ્યું હતું અને ઘણા રાજાઓ પોતાના રાજ્ય ગુમાવી રહ્યા હતા, ત્યારે એક એવી વીરાંગનાનો જન્મ થયો જેણે અન્યાય સામે ઝુકવાનો ઇનકાર કર્યો. **૧૯ નવેમ્બર ૧૮૨૮ના રોજ વારાણસી, ઉત્તર પ્રદેશમાં જન્મેલી રાણી લક્ષ્મીબાઈ** ઝાંસીની મહારાણી હતી. તેમણે પોતાના સાહસ અને નેતૃત્વથી સાબિત કર્યું કે શક્તિ અને વીરતા માત્ર પુરુષો સુધી સીમિત નથી. આ એક એવી વીરાંગનાની ગાથા છે, જેણે પોતાના રાજ્ય અને આત્મ સન્માનની રક્ષા માટે અંત સુધી સંઘર્ષ કર્યો.

૨. વાર્તા

રાણી લક્ષ્મીબાઈનું બાળપણ સામાન્ય નહોતું. તેમનું બાળપણનું નામ મણિકર્ણિકા હતું. તેઓ બાળપણથી જ નિર્ભય અને સાહસી હતા. તેમણે ઘોડેસવારી, તલવારબાજી અને યુદ્ધકલા માં નિપુણતા મેળવી હતી. બાળપણથી જ તેમના અંદર સ્પષ્ટ હતું કે તેઓ મુશ્કેલીઓથી ડરનારી નથી. મોટા થયા પછી તેમનું વલ્લ ઝાંસીના રાજા ગંગાધર રાવ સાથે થયું અને તેઓ ઝાંસીની રાણી બન્યા. પરંતુ થોડા સમય પછી તેમના પતિનું અવસાન થયું, જેના કારણે રાજ્ય પર સંકટ આવી ગયું.

અંગ્રેજોની હડપ નીતિ હેઠળ ઝાંસીને પોતાના આધીન લેવા પ્રયત્ન કરવામાં આવ્યો, પરંતુ રાણી લક્ષ્મીબાઈએ તેને સ્વીકારવાનો સ્પષ્ટ ઇનકાર કર્યો. તેમણે દૃઢતાથી કહ્યું, **“હું મારી ઝાંસી નહીં આપું.”** ૧૮૫૭ના પ્રથમ સ્વાતંત્ર્ય સંગ્રામમાં રાણી લક્ષ્મીબાઈએ પોતાના રાજ્યની રક્ષા માટે અંગ્રેજો સામે યુદ્ધનું નેતૃત્વ કર્યું. તેમણે પોતાના નાના દળ સાથે મોટી અંગ્રેજી સેનાનો સામનો કર્યો. તેમનું સાહસ ત્યારે વધુ દેખાયું, જ્યારે તેઓ પોતાના નાનકડા પુત્ર દામોદર રાવને પીઠ પર બાંધીને યુદ્ધમાં ઉતર્યા. આ દૃશ્ય તેમના અડગ સાહસ અને માતૃત્વ બંનેનું પ્રતિક હતું. તેઓ પોતાના ઘોડા બાદલ પર સવાર થઈને યુદ્ધ કરતા અને પોતાની સેનાનું નેતૃત્વ કરતા હતા. તેમણે ઝાંસીની રક્ષા માટે અંત સુધી સંઘર્ષ કર્યો.

અંતમાં ગ્વાલિયર પાસે યુદ્ધ કરતા તેઓ વીરગતિ પામ્યા, પરંતુ અંત સુધી હાર માની નહીં. રાણી લક્ષ્મીબાઈનું જીવન માત્ર એક રાણીની વાર્તા નથી, પરંતુ સાહસ, આત્મસન્માન અને કર્તવ્યની ઓળખ છે. તેમણે પોતાના સાહસ અને નેતૃત્વથી સમગ્ર દેશને પ્રેરિત કર્યો, જેના કારણે લોકોના મનમાં અન્યાય સામે ઉભા રહેવાની શક્તિ પ્રેરણા આપી. તેમણે સાબિત કર્યું કે સાચી વીરતા પરિસ્થિતિ પર આધારિત નથી, પરંતુ દૃઢ સંકલ્પથી જન્મે છે.

**રાણી લક્ષ્મીબાઈ પ્રજ્વલિત અગ્નિ જેવા હતા,
જેણે પોતાના સાહસથી અન્યાયના અંધકારને ભસ્મ ભૂત કર્યો.**

૩. મૂલ્ય અને શીખ

- અન્યાય સામે ક્યારેય ન હુકવું.
- સાહસ અને આત્મવિશ્વાસથી દરેક પડકારનો સામનો કરવો.
- પોતાના કર્તવ્યને સૌથી ઊપર રાખવું.
- મુશ્કેલ પરિસ્થિતિમાં પણ હાર ન માનવી.
- દૃઢ સંકલ્પ જ સાચી શક્તિ છે.

૪. સંક્ષેપ

- બાળપણથી જ સાહસ અને યુદ્ધકૌશલ્ય શીખ્યા.
- ઝાંસીની રાણી બનીને રાજ્યનું નેતૃત્વ કર્યું.
- અંગ્રેજોની હડપ નીતિનો વિરોધ કર્યો.
- ૧૮૫૭ના સંગ્રામમાં વીરતાપૂર્વક યુદ્ધ કર્યું.
- પોતાના સાહસથી દેશને પ્રેરણા આપી, તેથી, તેઓ "ભારતના ચાર્જર" તરીકે ઓળખાય છે.

૫. અભ્યાસ

- રાણી લક્ષ્મીબાઈનું બાળપણનું નામ શું હતું?
- તેમનો જન્મ ક્યાં થયો હતો?
- અંગ્રેજોની કઈ નીતિના કારણે ઝાંસી પર સંકટ આવ્યું?
- રાણી લક્ષ્મીબાઈના પુત્રનું નામ શું હતું?
- તેમણે કયા સંગ્રામમાં ભાગ લીધો હતો?

૬. પ્રેરણાસ્ત્રોત

તમે તમારા જીવનમાં એવું કયું સાહસિક પગલું લઈ શકો છો, જેના દ્વારા તમે મુશ્કેલ પરિસ્થિતિમાં પણ આગળ વધી શકો?

જ્ઞાનની જ્યોત

હું મારી ઝાંસી નહીં આપું.

— વીરાંગના
રાણી લક્ષ્મીબાઈ

એક સામાજિક પહેલ
KDM
ભારત
ચાર્જર

ભારત કે યાર્જર

મહારાજ રણજીત સિંહ

એકતા અને શક્તિના ચાર્જર

૧૩ નવેમ્બર ૧૭૮૦ – ૨૭ જૂન ૧૮૩૯

૧. પરિચય

જ્યારે ઉત્તર ભારતમાં અનેક નાના રાજ્યો એકબીજાથી અલગ પડ્યા હતા અને બહારની શક્તિઓ સતત આક્રમણ કરી રહી હતી, ત્યારે એક એવો નેતા ઉભો થયો જેણે આ વિખરાયેલી શક્તિઓને એકતામાં બાંધીને મજબૂત સામ્રાજ્ય ઊભું કર્યું. **૧૩ નવેમ્બર ૧૭૮૦ના રોજ ગુજરાંવાલા, પંજાબ (હવે પાકિસ્તાનમાં)** જન્મેલા મહારાજ રણજીત સિંહ સીખ સામ્રાજ્યના સ્થાપક હતા. તેમણે પોતાના સાહસ અને નેતૃત્વથી પંજાબને શક્તિશાળી અને સુરક્ષિત રાજ્યમાં ફેરવી દીધું. આ એક એવા મહાન શાસકની ગાથા છે, જેણે પોતાની બુદ્ધિ અને એકતાની શક્તિથી ઇતિહાસ રચ્યો.

૨. વાર્તા

મહારાજ રણજીત સિંહનું બાળપણ સંઘર્ષોથી ભરેલું હતું. બાળપણમાં જ તેમને ચામડીનો રોગ (શીતળા) થયો, જેના કારણે તેમની એક આંખની દ્રષ્ટિ ગુમાવી. પરંતુ આ મુશ્કેલીએ તેમની હિંમત ઓછી કરી નહીં, પરંતુ તેમને વધુ મજબૂત બનાવ્યા. નાની ઉંમરે જ તેમણે યુદ્ધકલા અને નેતૃત્વના ગુણ શીખી લીધા. તેમના મનમાં એક સ્પષ્ટ લક્ષ્ય હતું - પોતાના લોકોને સુરક્ષિત અને સંગઠિત કરવાનું. જ્યારે તેઓ યુવાન થયા, ત્યારે પંજાબ ઘણા નાના મિસલોમાં વહેંચાયેલો હતા. આ વિખરાવેલ બહારના આક્રમણોને સરળ બનાવતો હતો. રણજીત સિંહે સમજ્યું કે સાચી શક્તિ એકતામાં છે. તેમણે ધીમે ધીમે વિવિધ મિસલોને એકતામાં જોડવાનું શરૂ કર્યું અને ૧૮૦૧માં લાહોર પર કબ્જો કરીને પોતાને પંજાબના મહારાજા જાહેર કર્યા. આ તેમના જીવનની એક મોટી સિદ્ધિ હતી.

તેમના સાહસ અને નેતૃત્વના કારણે તેમને “શેર-એ-પંજાબ” તરીકે ઓળખવામાં આવવા લાગ્યા, જે તેમની નિર્ભયતા અને શક્તિનું પ્રતિક હતું. તેમણે મજબૂત અને શિસ્તબદ્ધ સેનાનું નિર્માણ કર્યું, જેને ખાલસા સેના કહેવાતી હતી. આ સેના પોતાના સમયમાં સૌથી શક્તિશાળી અને શિસ્તબદ્ધ સેનાઓમાંની એક હતી, જેણે તેમના રાજ્યને બહારના આક્રમણોથી સુરક્ષિત રાખ્યું. મહારાજ રણજીત સિંહ માત્ર મહાન યોદ્ધા જ નહોતા, પરંતુ ન્યાયપ્રિય અને દયાળુ શાસક પણ હતા. તેમણે ક્યારેય કોઈ નિર્દોષ વ્યક્તિને નુકસાન પહોંચાવવા દીધું નહીં અને તેમના રાજ્યમાં ન્યાયને સર્વોચ્ચ સ્થાન મળતું હતું. તેમના શાસનમાં બધા ધર્મોને સમાન સન્માન મળતું હતું. હિંદુ, મુસ્લિમ અને સીખ બધા લોકો તેમના રાજ્યમાં સુરક્ષિત અને સન્માનિત અનુભવતા હતા.

**મહારાજ રણજીત સિંહ એક વિશાળ નદી જેવા હતા,
જેણે અલગ અલગ પ્રવાહોને એકત્ર કરીને શક્તિશાળી અને સંતુલિત વહેણ બનાવ્યું.**

તેમણે પોતાના રાજ્યમાં વિશ્વાસ અને સૌહાર્દનું વાતાવરણ બનાવ્યું, જેના કારણે લોકો તેમના પ્રત્યે ઊંડો પ્રેમ અને આદર રાખતા હતા.

તેમનું એક મહત્વપૂર્ણ કાર્ય હરમંદિર સાહિબ (સ્વર્ણ મંદિર) નું સૌંદર્યીકરણ હતું, જેમાં તેમણે સોનાની પરત ચઢાવી. આ તેમની ધાર્મિક આસ્થા અને ઉદારતાનું પ્રતિક છે. તેમણે શાસન, સેના અને સમાજને મજબૂત બનાવીને પોતાના રાજ્યને સમૃદ્ધ અને સુરક્ષિત બનાવ્યું. તેમણે પોતાના નેતૃત્વ અને દૂરંદેશીથી પોતાના લોકોને એકતા અને શક્તિથી પ્રેરિત કર્યા, જેના કારણે પંજાબ મજબૂત, સુરક્ષિત અને સંગઠિત સામ્રાજ્ય બન્યું. મહારાજા રણજીત સિંહે સાબિત કર્યું કે સાચો નેતા એ જ હોય છે, જે શક્તિ સાથે ન્યાય અને સમાનતા પણ જાળવે છે.

૩. મૂલ્ય અને શીખ

- એકતામાં જ સાચી શક્તિ હોય છે.
- ન્યાય અને સમાનતાનું પાલન કરવું જોઈએ.
- બધા ધર્મોનું સન્માન કરવું જોઈએ.
- મુશ્કેલીઓ સામે હાર ન માનવી જોઈએ.
- સચ્ચું નેતૃત્વ લોકોને જોડે છે.

૪. સંક્ષેપ

- બાળપણથી જ સંઘર્ષનો સામનો કરીને મજબૂત બન્યા.
- પંજાબના વિવિધ મિસલોને એકતામાં જોડ્યા.
- ૧૮૦૧માં સીખ સામ્રાજ્યની સ્થાપના કરી.
- ખાલસા સેના બનાવી રાજ્યને મજબૂત બનાવ્યું.

- પોતાના નેતૃત્વથી લોકોને એકતા અને શક્તિથી પ્રેરિત કર્યા, તેથી, તેઓ "ભારતના ચાર્જર" તરીકે ઓળખાય છે.

૫. અભ્યાસ

- મહારાજા રણજીત સિંહનો જન્મ ક્યાં થયો હતો?
- તેમને કયા નામથી ઓળખવામાં આવતા હતા?
- તેમણે કઈ સેનાનું નિર્માણ કર્યું?
- તેમણે પોતાના રાજ્યમાં કયા ધર્મોને સમાન સન્માન આપ્યું?
- તેમણે કયા ધાર્મિક સ્થળનું સૌંદર્યીકરણ કરાવ્યું?

૬. પ્રેરણાસ્ત્રોત

તમે તમારા જીવનમાં લોકો વચ્ચે વિશ્વાસ અને એકતા કેવી રીતે વધારી શકો?

જ્ઞાનની જ્યોત

સાચું નેતૃત્વ એ જ છે, જે શક્તિ સાથે ન્યાય અને સમાનતા જાળવે છે.

– મહારાજા રણજીત સિંહ

એક સામાજિક પહેલ
KDM
ભારત
ચાર્જર